

Νοητική έκπτωση και συμπεριφορικά προβλήματα στη νόσο του Parkinson: Βασικά στοιχεία για τους ασθενείς

ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΝΟΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΟΥΝ ΣΤΗ ΝΟΣΟ ΤΟΥ PARKINSON?

Πολλοί άνθρωποι με νόσο του Parkinson έχουν καλή μνήμη και σκέψη και λειτουργούν φυσιολογικά. Όμως ενώ η τάση να ξεχνάει κανείς μπορεί να συνοδεύει τη φυσιολογική γήρανση, στη νόσο του Parkinson μπορεί να εμφανιστούν πιο σοβαρά προβλήματα στην προσοχή, τη σκέψη και τη μνήμη.

Συχνά νοητικά προβλήματα στη νόσο του Parkinson περιλαμβάνουν δυσκολία στα εξής:

- Το να προσέξει κάποιος ή να συγκεντρωθεί.
- Να σχεδιάσει κάτι όπως να προγραμματίσει μια πολυάσχολη μέρα.
- Να παρακολουθήσει μια περίπλοκη συζήτηση ή να επιλύσει σύνθετα προβλήματα.
- Να σχηματίσει σκέψεις γρήγορα.
- Να θυμηθεί γεγονότα ή ακόμη και λεπτομέρειες, παρότι υπαινιγμοί και λέξεις-κλειδιά συχνά επαναφέρουν τη μνήμη

Όταν οι αλλαγές είναι ήπιες χωρίς σημαντικό αντίκτυπο στη ζωή του ασθενή, η κατάσταση ονομάζεται ήπια γνωσιακή διαταραχή. Όταν οι αλλαγές είναι τόσο σοβαρές ώστε να επηρεάζουν τις καθημερινές δραστηριότητες η κατάσταση ονομάζεται άνοια.

ΓΙΑΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΝΟΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ?

Οι αλλαγές στις νοητικές ικανότητες συμβαίνουν όταν η νόσος του Parkinson αρχίζει να επηρεάζει τα τμήματα του εγκεφάλου σας που ελέγχουν την προσοχή, τη σκέψη και τη μνήμη. Στις περισσότερες περιπτώσεις αυτό συμβαίνει αργά στην πορεία της νόσου ή όταν οι ασθενείς γερνάνε, συνήθως μετά τα 65 έτη.

ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΗΡΗΜΑ

Πολλοί άνθρωποι με νόσο του Parkinson που έχουν έχουν νοητική έκπτωση, μπορούν επίσης να έχουν ψευδαισθήσεις και παραλήρημα. Οι ψευδαισθήσεις συμβαίνουν όταν οι άνθρωποι, όταν είναι ξύπνιοι, ακούν ή βλέπουν πράγματα που δεν υπάρχουν στην πραγματικότητα. Στη νόσο του Parkinson οι ψευδαισθήσεις είναι συχνότερα οπτικές. Αυτό σημαίνει ότι "βλέπουν" ζώα ή ανθρώπους που δεν είναι εκεί. Αρχικά, οι περισσότεροι άνθρωποι αναγνωρίζουν ότι οι ψευδαισθήσεις δεν είναι αληθινές. Αργότερα

μπορεί να γίνει πιο δύσκολο να πει κάποιος τι είναι αληθινό και τι όχι. Οι ασθενείς με νόσο του Parkinson έχουν επίσης παραισθήσεις για παράδειγμα βλέπουν ένα σημάδι στον τοίχο σαν έντομο.

Το παραλήρημα είναι λανθασμένες αντιλήψεις που δε βασίζονται στην πραγματικότητα ή σε γεγονότα. Συχνά παραλήρηματα περιλαμβάνουν τη σκέψη ότι υπάρχουν και άλλα άτομα μέσα στο σπίτι, ότι ο/η σύζυγος τους απατάει, ή ότι κάποιος τους κλέβει. Αυτό συνήθως συμβαίνει σε πιο προχωρημένη νόσο.

Οι ήπιες ψευδαισθήσεις που αναγνωρίζονται εύκολα σαν τέτοιες δε χρειάζονται θεραπεία. Είναι σημαντικό ο γιατρός σας να ελέγξει για να αποκλείσει μια λοίμωξη ειδικά του ουροποιητικού, ή επίσης να αποκλείσει ότι λαμβάνετε κάποιο φάρμακο που μπορεί να προκαλέσει ψευδαισθήσεις και παραλήρημα. Οι ψευδαισθήσεις και το παραλήρημα μπορεί να ελεγχθούν με προσαρμογή της δόσης κάποιων φαρμάκων όπως των υπνωτικών και των αναλγητικών. Αν τα προβλήματα συνεχίζουν παρά τις αλλαγές αυτές, τότε ο γιατρός σας μπορεί να δοκιμάσει να ελαττώσει κάποια από τα φάρμακα της νόσου του Parkinson.

Αν αυτό δε βοηθήσει, ή επιδεινώσει την κίνηση σας, τότε ο γιατρός σας θα συστήσει αγωγή που χρησιμοποιείται για να βελτιώσει τη νόσηση. Επιπρόσθετα, η κλοζαπίνη ή η κουετιαπίνη, πιθανά θα βοηθήσουν με τις ψευδαισθήσεις και το παραλήρημα αλλά είναι δυνατό να προκαλέσουν υπνηλία σαν παρενέργεια. Η κλοζαπίνη επίσης απαιτεί τακτικό αιματολογικό έλεγχο.

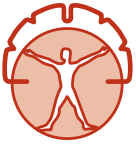
ΤΙ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΚΑΝΩ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ?

Οι νοητικές λειτουργίες μπορούν να βοηθηθούν με σωστή εξάσκηση, διατροφή, ύπνο και ρύθμιση της υπέρτασης.

Συζητήστε με το γιατρό σας αν το πρόβλημα στη σκέψη, τη μνήμη, ή τη λήψη αποφάσεων αρχίζει να επηρεάζει την καθημερινότητά σας. Ο γιατρός σας πιθανά θα σας υποβάλλει σε νοητικά τεστ. Επίσης χρειάζεται αναθεώρηση των φαρμάκων σας, γιατί ορισμένα φάρμακα που χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία του Parkinson και άλλων ιατρικών καταστάσεων, είναι πιθανό να επιδεινώνουν τις νοητικές λειτουργίες. Η χρήση θηκών για τα χάρπια και υπενθυμίσεων λήψης τους μπορεί να βοηθήσει.

Αν τα προβλήματα μνήμης γίνουν σοβαρά τότε:

- Συζητήστε με την οικογένειά σας και το γιατρό σας κάποιο σχέδιο για μελλοντική φροντίδα σας όπως κάποιον φροντιστή στο σπίτι ή διαμονή σε μια μονάδα περιποίησης ατόμων με νοητικά προβλήματα.

Νοητική έκπτωση και συμπεριφορικά προβλήματα στη νόσο του Parkinson: Βασικά στοιχεία για τους ασθενείς

- Ορίστε έναν φροντιστή που εμπιστευόσαστε να έχει δυνατότητα δικαιοπραξίας αντί για εσάς, σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο. Όταν δε θα είσαστε πλέον ικανός να αποφασίζετε, αυτό το άτομο θα μιλάει εξ ονόματός σας, θα τακτοποιεί τα οικονομικά σας, θα πληρώνει τους λογαριασμούς σας και ότι άλλο χρειαστεί. Χωρίς τη δυνατότητα δικαιοπραξίας, η κάλυψη αυτών των αναγκών μπορεί να γίνει γρήγορα περίπλοκη και ακριβή.
- Να είσαστε σίγουρος ότι η διαθήκη σας είναι ρυθμισμένη. Δε θα μπορείτε να την αλλάξετε όταν θα έχετε σοβαρά νοητικά προβλήματα.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ?

Κάποια φάρμακα μπορούν να βοηθήσουν και έχουν μελετηθεί σε ασθενείς με άνοια της νόσου του Parkinson. Αυτά περιλαμβάνουν τη ριβαστιγμίνη, τη δονεπεξίλη, τη γαλανταμίνη και τη μεμαντίνη.

Ορισμένοι άνθρωποι που λαμβάνουν αυτά τα φάρμακα βλέπουν σημαντική ανταπόκριση ενώ άλλοι έχουν μόνο μικρές αλλαγές. Συνηθισμένες παρενέργειες αυτών των φαρμάκων είναι η ναυτία και η διάρροια.